

„Útočný Koky“

(Plná verze komentáře k šesté epizodě pořadu Kočka není pes. Tyto komentáře píšu na vyžádání tvůrců pořadu, kterým tímto děkuji za vstřícnost a publikování dalších pohledů na věc. F. Šusta)

Zkrácená verze pro širší veřejnost je uvedena na adrese

<http://www.kockanenipes.cz/clanky/kategorie/okenko-frantiska-susty/>

Plnou verzi od verze zkrácené tentokrát odlišují hlavně odkazy na další zdroje na mém webu nebo v knížkách – tak je dejme rovnou sem na začátek. Jedním z možných cvičení je to, které je ke stažení na drese http://www.treninkjerozhovor.cz/c_cz/775_776/ke-stazeni_navody/ POZOR, není to univerzální návod, je potřeba u něj dobře myslet, upravovat podle potřeb a ideálně mít vnější dozor, který se na vše kouká z dálky. Dobře si přečtěte, jaké mohou nastat chyby (tou největší je asi vyprovokovat útok moc rychlým postupem a pak odměňovat příliš brzo po agresi). Podrobně rozepsaný postup a celá logika práce se stresem je v mojí knížce Trénink j rozhovor (http://www.treninkjerozhovor.cz/c_cz/780/obchudek/) v kapitole „Hrůzy a touhy“. A teď už text komentáře:

Čtyřletý Koky je jedním z mnoha příkladů agrese na psy, kterou i já v praktických lekcích velmi často řeším, stejně jako mnoho mých kolegů. Univerzální návod neexistuje, existuje jen univerzální pravda o tom, že majitel by měl v první řadě plně sledovat svého psa a snažit se přechytit zprávu, kterou mu jeho chování dává. A zvláště u agrese platí, že je vždy lepší vyřešit problém svého psa, než svůj problém se psem. Jen málokterému zvířeti totiž agrese přináší radost, obvykle se jí naopak, ví-li jak, rádo vyhne.

I při odbourávání agrese nám mohou velmi dobře posloužit odměny, pokud se nicméně vyvarujeme chyb. V následujícím přehledu uvádím ty, které já osobně považuji za hlavní:

- 1) Největší chybou je „dávat psovi potravu namísto kontroly.“ Kontrola, stejně jako potrava, je základní životní potřebou každého organismu a zdaleka neznamena ovládnutí druhých. Projevem naplnění kontroly je například možnost rozhlédnout se, udržet si bezpečnou vzdálenost, najít si bezpečné místo. Pokud je pes agresivní (a to zvláště při agresi ze strachu), pak si i touto svou agresí zařizuje kontrolu. My agresi ale nechceme a proto mu musíme dát jinou možnost, jak si kontrolu naplnit bez boje, neagresivně. Velkou chybou v práci s odměnami je dostat psa do situace, kdy ztrácí veškerou kontrolu, a nutit ho v ní ještě jíst pamlsky.
- 2) Chybou je nepracovat s prostorem a pozicí psovoda. Zvláště strachová agrese je u psa hlavně o získání prostoru a tím pádem tu hraje velkou roli nejen vzdálenost cizího psa, ale i pozice majitele ve chvíli konfliktu. Zcela souhlasím s tím, že stát ve chvíli konfliktu za psem a tahat za napnuté vodítko jen přiléhá oleje do ohně. Pokud pes svým bojem brání dvojici „on a majitel“, tak pozice majitele za jeho zády mu tuto roli obránce dvojice jen potvrzuje. Pokud pes ve skutečnosti bojuje ze strachu sám o sebe (což je velmi časté zvláště u tzv. vodítkové agrese, kdy pes útočí více na vodítko, než na volno), tak nemá v téhle pozici šanci bezpečně ustoupit do bezpečného místa za svým člověkem. Přivolání „ke mně“, nebo „k noze“ v tu chvíli psovi jen bere kontrolu nad vlastním bezpečím, musel by se totiž k druhému psu otočit zády. Při praktických lekcích i v praxi proto mnohem raději používám povel „stůj“, což znamená, že pes zastaví na místě, ale nemusí pustit z očí zdroj problému. Ale hlavně, tímto způsobem se dostane majitel před psa a tím mu v případě strachové agrese dává bezpečný prostor a ochranu před druhým psem. V případě, že pes dvojici

bránil, přebírá majitel svým posunem před psa odpovědnost na sebe a ze psa jí tím snímá. Je úžasné sledovat, kolika psům „obráncům svého člověka“ se takovým pohybem uleví. Z místa konfliktu je pak v praxi obvykle nejlepší odejít tak, aby majitel byl mezi svým a cizím psem a zároveň svého psa neotáčel k problému zády, ale umožnil mu jedním okem koukat – tedy cca po úhlem 90° nebo po oblouku.

3) Použit správné „ne“ – je to zvláštní, ale i v pozitivním tréninku se občas hodí říci psovi „ne“. Nicméně trénink zvířat rozeznává dvě různá „ne“, která mají velmi odlišný význam. Jedno z nich je tzv. „no reward marker“, tedy v překladu v podstatě „hezky se snažíš, ale k úspěchu to nepovede.“ Ve psí verzi, zvláště u psa „obránce páníčka“, se takový signál dá přeložit i jako „tohle já od tebe nepotřebuju, můžeš toho nechat.“ Tohle „ne“ není o konfliktu mezi psem a páníčkem ani o vynucení vůle. Prostě jen informuje o marném snažení a podle toho se také musí sdělit. Jinou verzí „ne“ (která se v pozitivním tréninku zvláště u „nepsích“ zvířat skoro nepoužívá) je tzv. delta signál, tedy „máš poslední šanci, narazil jsi na mě a dál se nedostaneš.“ Tenhle signál musí být (pokud se použije), proveden velmi jasně, má mnoho pravidel a také musí být vynutitelný. Použit ho správně je umění a i proto ho já sám klientům skoro nikdy nedoporučuji. V každém případě je to zpráva o konfliktu mezi člověkem a jeho psem a konflikt vždy jen zvyšuje nervozitu. Osobně tedy dávám v těchto situacích přednost zprávě „ne“ ve smyslu onoho dříve zmíněného „no reward markeru“. Nicméně pokud existuje už výše uvedené „stůj“ říkat zákazový povel obvykle nebývá nutné.

4) Je nutné být si jistý, že agresí neodměňuji – pokud například na psa uprostřed útoku zavolám, on okamžitě uposlechne a je ihned odměněn pamlskem, může si to v důsledku vysvětlit jako odměnu za útok. To proto, že pamlsek přišel těsně po útoku, resp. přivolání, které tenhle pes dobře umí a je vždy za odměnu, bylo následkem útoku. Něčím takovým se dá agrese ve skutečnosti velmi rychle prohloubit. Odměna má přijít za to, že pes ovládl a neútočil. Pokud už zaútočil a dal se přivolat, musí v první řadě získat kontrolu, tedy vzdálit se od psa. Pamlsek může přijít nejdříve za tři vteřiny po agresí a ideálně za úplně jiný úkon, než bylo přivolání. I proto v praxi používáme spíš „stůj“, které se samo o sobě nepamlskuje, ale slouží jen k zastavení akce.

5) Chybou je, pokud majitel postupu nevěří a je k němu donucen třetí osobou. Osobně při praktických lekcích se strachem či agresí vždy dávám zřetelně co největší řídící roli za celý nácvik na bedra majitele psa. Majitel psa má být při nácvicích tím, kdo si volá figuranta, kdo všechno zastavuje, kdo posouvá trénink dál. Musí mít právo odmítnout navrhovaný postup. Děláme to tak jednak proto, aby se majitel naučil plně soustředit na svého psa, ale také proto, aby v něm pes získal oporu a viděl v něm autoritu, která se nenechá zviklat okolím a která se o sebe umí postarat. Přílišné vměšování třetí osoby, i když bych to byl já, jako lektor, popř. nucení majitele s jeho psem do něčeho, čemu nerozumí a nevěří, je z mojí zkušenosti jednou z hlavních překážek při odstraňování agrese nebo strachu.

RNDr. František Šusta, PhD.

11.2.. 2017

